

UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ”

DIN CHIȘINĂU

Facultatea de Filologie și Istorie

Catedra Limbă și Comunicare

PRACTICA PROFESIONALĂ

Ghid pentru stagiaři

Program de master

Didactica limbii române ca limbă nematernă/străină

(ciclul II, studii superioare de master)

Chișinău, 2020

Aprobat la ședința catedrei Limbă și Comunicare din 22.01.2020 (proces-verbal nr. 5).

Aprobat la ședința Senatului UPSC din. _____ (proces-verbal nr. _____)

Coordonatorii stagiului de practică profesională:

A. BARBĂNEAGRĂ, dr., conf. univ. Liuba PETRENCO, dr., conf. univ.

Svetlana Dermenji-Gurgurov, dr., conf. univ.

Ghidul este elaborat în conformitate cu prevederile *Regulamentului privind organizarea și desfășurarea stagiilor de practică* (ciclul I – studii superioare de licență, ciclul II – studii superioare de master), aprobat în ședința Senatului Universității din 25.02.2016, *Curriculumul pentru stagiul de practică profesională* și se adresează studenților ciclului II, studii superioare de master, programul de studiu *Didactica limbii române ca limbă nematernă/străină*.

Lucrarea reprezintă un produs curricular reper pentru studenții masteranzi care își vor desfășura stagiul de practică profesională în anul I, sem. 2, în conformitate cu prevederile planului de învățământ.

Practica profesională : Ghid pentru stagiați : Program de master : Didactica limbii române ca limbă nematernă/străină : (ciclul 2, studii superioare de master) / Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău, Facultatea de Filologie și Istorie, Catedra Limbă și Comunicare ; coordonatori: A. Barbăneagră, Liuba Petrenco. – Chișinău : S. n., 2020 (Tipogr. UPS "Ion Creangă"). – 25 p. : tab.

Bibliogr.: p. 14-16. – 100 ex.

ISBN 978-9975-46-461-1.

378.147:[37.016:811.135.1'243](076.5)

P 89

CUPRINS

I. DISPOZIȚII GENERALE	4
II. NOȚIUNI DE REFERINȚĂ	4
III. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE PRACTICII PROFESIONALE	5
IV. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE STUDENTULUI STAGIAR	7
V. RESPONSABILITĂȚILE COORDONATORULUI, METODISTULUI ȘI MENTORULUI STAGIULUI DE PRACTICĂ PROFESIONALĂ	8
VI. ACTIVITĂȚILE DIN CADRUL PRACTICII PROFESIONALE	9
VII. EVALUAREA STAGIULUI DE PRACTICĂ PROFESIONALĂ	11
BIBLIOGRAFIE	14
ANEXE	17

I. DISPOZIȚII GENERALE

Practica profesională este o parte integrantă obligatorie a programului de master *Didactica limbii române ca limbă nematernă/străină* și este orientată spre obținerea competențelor generice și specifice în domeniul de formare profesională care se organizează în corespundere cu Planul de învățământ pentru ciclul II, Master.

Durata stagiului de practică profesională este de 5 săptămâni (300 de ore – 10 credite).

Stagiul de practica profesională se realizează prioritar în unități de învățământ, stabilite în baza acordurilor de colaborare dintre Universitate și instituțiile de învățământ general (clasele X – XII), colegii, școli profesionale sau la catedrele de profil ale instituțiilor de învățământ superior, Centre de instruire lingvistică etc.

Se admite desfășurarea practicii în mod individual, în baza contractului încheiat între Universitate și instituția de aplicație.

Evaluarea finală a stagiului de practică se efectuează în cadrul conferinței de totalizare, seminarelor, meselor rotunde etc., organizate de catedra de specialitate *Limbă și Comunicare*, în baza propriei metodologii de evaluare elaborate.

În cadrul evaluării finale, activitatea masteranzilor stagiați se apreciază cu note, în baza scalei de notare de la „1” la „10”, nota minimă de promovare fiind „5”.

Susținerea raportului de practică se efectuează în termenul de 2 săptămâni după finalizarea stagiului de practică.

II. NOȚIUNI DE REFERINȚĂ

- *Unitate-bază* - instituție de aplicație în cadrul căreia se realizează stagiul de practică, aprobată prin ordinul rectorului Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”.

- *Coordonator al stagiului de practică* - cadru științifico-didactic universitar, cu experiență, din cadrul catedrei de specialitate responsabil de repartizarea studenților-masteranzi la locurile de practică, asigurarea desfășurării și evaluării stagiului de practică, în baza curriculumului proiectat. Coordonatorul practicii monitorizează toate întrebările legate de organizarea practicii de master.

- *Metodist* - cadru didactic universitar sau cadru didactic din sistemul de învățământ general (angajat al unității-bază) cu experiență în domeniu, desemnat din partea catedrei de specialitate, care asigură desfășurarea stagiului de practică pe dimensiunea didacticii disciplinei Limba și literatura română.

- *Mentor* - angajat al unității-bază, specialist de înaltă calificare și cu experiență în domeniu, desemnat de catedra universitară de specialitate, pentru asigurarea respectării condițiilor necesare obținerii de către studentul stagiar a competențelor proiectate.

III. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE PRACTICII PROFESIONALE

Practica profesională de master are drept **scop**:

- familiarizarea studentului-practicant cu specificul activității instituției de învățământ în care promovează practica pedagogică;
- dezvoltarea competențelor profesionale ale masterandului;
- dezvoltarea abilităților de proiectare didactică și promovare a activităților educaționale;
- dezvoltarea abilităților de elaborare a materialelor didactice necesare pentru desfășurarea demersului didactic;
- dezvoltarea abilităților de organizare și desfășurare a activităților extracurriculare;
- dezvoltarea abilităților de a îndeplini funcțiile dirigintelui de clasă;
- adecvarea pregătirii teoretice la activitatea profesională independentă în condiții reale;
- dezvoltarea abilităților de comunicare didactică, prezentare a inovațiilor pedagogice;
- familiarizarea cu documentele reglatorii care se referă la activitățile managerelor instituției de învățământ;
- formarea abilităților de a efectua o investigație științifică în domeniul educației lingvistice;
- documentarea în raport cu tema de cercetare;
- proiectarea și desfășurarea experimentului pedagogic;
- prelucrarea datelor experimentului pentru realizarea tezei de master.

Practica profesională urmărește realizarea următoarelor **obiective**:

• familiarizarea masteranzilor cu metodologia de predare-învățare a disciplinei Limba și literatura română ca limbă nematernă în ciclul liceal în instituțiile de învățământ general/a limbii române ca limbă străină în cadrul cursurilor de limba română în grupele de studenți străini, cu experiența cadrelor didactice din învățământul general;

- dezvoltarea competențelor profesionale în scopul desfășurării cu succes a activității instructiv-educative în instituțiile de învățământul general;
- dezvoltarea competențelor profesionale în calitate de cadru didactic în conformitate cu cerințele Curriculumului național la Limba și literatura română în instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale: sporirea creativității, a capacității de autoinstruire, responsabilității comunicative, toleranței etc.
- sporirea interesului față de activitatea de cercetare în domeniul didacticii limbii române ca limbă nematernă/străină;
- realizarea lecțiilor în clasele liceale din IPLMN, în grupele de adulți/străini pentru care limba română este străină;

- dezvoltarea competenței de analiză a textului literar și nonliterar în scopul asigurării unei comunicări interculturale eficiente;
- dezvoltarea competențelor de realizare a activităților extracurriculare, atelierelor de lucru, seminarelor, treningurilor, ședințelor metodice etc.

COMPETENȚE NECESARE A FI DOBÂNDITE DE STUDENTUL-STAGIAR PE PARCURSUL PRACTICII POFESIONALE

În procesul desfășurării stagiului de practică profesională în instituțiile-bază, activitățile educaționale sunt orientate spre dobândirea de către studentul-stagiatar a competențelor de bază:

Competențe în specialitate:

- capacitatea de a organiza un proces de învățare centrat pe elev, axat pe dezvoltarea competenței de comunicare: receptarea și înțelegerea mesajului oral și scris, producerea mesajului oral și scris;

- capacitatea de a studia, analiza, selecta conținuturi care se referă la educația lingvistică, temele de studiu ce urmează a fi proiectate, predate de cadrul didactic;

- capacitatea de a utiliza corect terminologia științifico-didactică specifică disciplinei de învățământ studiate în limba de instruire; comunicarea corectă orală și scrisă; construirea discursului științifico-didactic în procesul de predare – învățare - evaluare;

- capacitatea de a aplica strategii didactice active și interactive în procesul de predare – învățare - evaluare;

- capacitatea de a utiliza mijloace didactice și tehnologice în demersul didactic, instrumente de lucru atât în formă tradițională, cât și în formă electronică;

- capacitatea de a elabora instrumente de evaluare a performanțelor elevilor;

- capacitatea de a forma la elevi competențe de a învăța să înveți, gândire critică etc. specifice ariei curriculare Limbă și comunicare.

Competențe psiho-pedagogice:

- capacitatea de a proiecta demersul didactic la nivel *macro: proiectare didactică de lungă durată* (anuală/semestrială) și la nivel *micro: proiectare pe unități de învățare; proiectare didactică de scurtă durată*;

- capacitatea de a implementa principiile pedagogice generale și specifice de învățare a limbii pe parcursul predării-învățării materiei de studiu;

- capacitatea de a adapta conținuturile de învățare în domeniul limbii române ca limbă maternă/străină la particularitățile de vârstă ale elevilor;

- capacitatea de motiva elevii pentru învățarea limbii și literaturii române;

- capacitatea de a trezi și susține interesul elevilor pentru învățarea limbii române ca limbă nematernă/străină;

- capacitatea de a utiliza tehnologii digitale precum și tehnologii tradiționale, alternative în proiectarea și realizarea activităților de predare - învățare - evaluare;

- capacitatea de a utiliza în situații reale de predare-învățare-evaluare a instrumentelor cu acțiune digitală; crearea documentelor și utilizarea serviciilor electronice de bază, în comunicare și în prelucrarea datelor;

- capacitatea de a elabora materiale didactice necesare pentru realizarea demersului didactic;

- capacitatea de a elabora instrumente de evaluare și a evalua rezultatele elevilor/ produsele de învățare în îrocesul de învățământ;

- capacitatea de a determina nivelul de formare a competenței de comunicare (competenței de audiere, lectură, vorbire, scriere);

Competențe de comunicare, de relaționale și manageriale:

- capacitatea de planificare strategică, de realism în formularea obiectivelor și a sarcinilor, interes pentru activitatea pedagogică, toleranță pentru informații contradictorii, monitorizare comportamentală;

- capacitatea de a organiza și dirija grupuri de elevi cu interese comune;

- capacitatea de a dezvolta relații pozitive între elevi;

- capacitatea de a comunica, a manifesta empatie în relațiile cu elevii;

- capacitate de atitudine pozitivă față de performanțele elevilor;

- capacitatea de a comunica, a coopera cu cadrele didactice, managerii din instituția-bază;

- capacitatea de a comunica și coopera cu părinții;

- capacitatea de a studia, analiza, selecta, documentele reglatorii care se referă la activitățile managerilor instituției de învățământ;

- capacitatea de a observa, experimenta, reprezenta grafic informația, interpreta datele;

- capacitatea de inițiativă personală, capacitate de concentrare, orientare a acțiunilor spre rezolvarea sarcinii, deprinderi de muncă etc.

IV. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE STUDENTULUI STAGIAR

Masteranzii stagiați **au dreptul:**

- să aleagă bazele de realizare a stagiului de practică profesională;

- să pretindă condiții corespunzătoare la locul de desfășurare a stagiului de practică profesională (dotare cu literatură, instrumente, materiale etc.);

- să solicite și să obțină explicații, consultări privind conținutul practicii profesionale și activitățile ce urmează a fi realizate;
- să execute numai operațiunile și lucrările prevăzute în programul stagiului de practică profesională;
- să intervină cu propuneri vizând organizarea și efectuarea stagiului de practică profesională, precum și pentru perfecționarea proceselor desfășurate în unitatea-bază de practică.

Masteranzii stagiari sunt **obligați**:

- să consemneze întreaga lor activitate în agenda practicii profesionale;
- să respecte prescripțiile stagiului de practică profesională stabilite în UPSC;
- să execute dispozițiile și recomandările mentorului,
- să respecte regulamentul de funcționare internă și condițiile de securitate a muncii, conform cerințelor specifice unității-bază a practicii profesionale;
- să nu schimbe unitatea-bază, fără consimțământul factorilor de decizie.

V. RESPONSABILITĂȚILE COORDONATORULUI, METODISTULUI ȘI MENTORULUI STAGIULUI DE PRACTICĂ PROFESIONALĂ

Coordonatorul stagiului de practică profesională asigură organizarea și desfășurarea practicii și are următoarele responsabilități:

- selectează instituțiile de aplicație și asigură colaborarea cu acestea;
- elaborează demersul privind distribuirea masteranzilor în instituțiile de aplicație;
- urmărește semnarea contractelor privind organizarea și desfășurarea stagiului de practică profesională;
- organizează conferința de inițiere și de totalizare a practicii;
- monitorizează calitatea procesului de desfășurare a practicii;
- elaborează și prezintă în termen de zece (10) zile conducătorului practicii, din DMPI, raportul sinteză despre totalurile practicii profesionale.

Metodistul practicii profesionale are următoarele responsabilități:

- acordă consultații, asistență metodică fiecărui masterand stagiar;
- asigură respectarea termenelor și conținutului practicii;
- colaborează cu mentorii din unitățile de aplicație și, de comun acord, elaborează planul de lucru pentru desfășurarea și realizarea practicii profesionale;
- asistă la lecțiile masteranzilor stagiari, analizând calitatea activității;
- evaluează calitatea executării portofoliului și a susținerii raportului în cadrul conferinței de totalizare.

Mentorul din unitățile-bază va facilita formarea competențelor profesionale ale stagiilor, având următoarele responsabilități:

- colaborează cu metodistul din cadrul Catedrei *Limba și Comunicare* în vederea organizării și desfășurării stagiului de practică profesională;
- realizează activități educaționale cu caracter demonstrativ;
- acordă consultanță metodică la toate etapele desfășurării activității masterandului stagiar;
- asistă la activitățile realizate de masterandul stagiar;
- implică stagiul în activități prevăzute în programul stagiului de practică profesională;
- evaluează, prin notă, calitatea activității masterandului stagiar;
- informează metodistul în cazul nerespectării de către masterandul stagiar a regimului intern al instituției, a programului stagiului de practică profesională sau a oricăror altor încălcări comise de acesta.

VI. ACTIVITĂȚILE DIN CADRUL PRACTICII PROFESIONALE

Conținutul practicii

1. Prezentarea la sesiunea de instructaj în vederea desfășurării practicii profesionale.
2. Asistarea la orele predate de titularii instituției de învățământ în care studentul își desfășoară practica, activități din cadrul instituției (*fișe de observare a lecției, grile de observare a unor activități din cadrul instituției (cel puțin cinci grile de observare, construite și completate)*);
3. Proiectarea unui demers didactic eficient.
4. Predarea a cel puțin 10 lecții la Limba și literatura română (disciplina cuprinsă de pregătirea sa profesională).
5. Organizarea unei activități extracurriculare.
6. Familiarizarea cu activitatea Catedrei de specialitate.
7. Proiectarea și realizarea unei ore de dezvoltare personală.
8. Proiectarea și realizarea unei comunicări la ședința Catedrei de specialitate.
9. Completarea zilnică a jurnalului de reflecție.
10. Susținerea raportului la ședința consiliului pedagogic/ședința de catedră.
11. Prezentarea raportului la conferința de totalizare a stagiului de practică în cadrul Universității.

SUPLIMENTAR

Proiectarea și realizarea experimentului pedagogic; aprobarea lui de către conducătorul științific.

Săptămâna 1

- Familiarizarea studentului-stagiar cu documentele statutare, cu subdiviziunile instituției, principalele tipuri de activitate (instructivă, educativă, metodică), cu fișa de post a cadrului didactic-profesor de limba și literatura română, a persoanei responsabile de învățământul liceal, a conducătorului de clasă;
  - Elucidarea structurii organizatorice a instituției de aplicație și organizarea grafică a acesteia;
  - Analiza climatului psihologic al colectivului pedagogic, al clasei de elevi;
  - Cercetarea metodelor, formelor, stilului de activitate al cadrului didactic în scopul acumulării experienței;
  - Selectarea și sistematizarea materialelor didactice la disciplină în conformitate cu planul calendaristic;
    - Elaborarea proiectelor didactice la Limba și literatura română;
    - Selectarea și sistematizarea materialelor pentru elaborarea unui proiect de ședință cu părinții, unui seminar metodic/trening/masă rotundă, unei activități extracurriculare:
      - Completarea jurnalului de reflecție, autoevaluarea activității;
      - Completarea parțială a portofoliului.

Săptămâna 2

- Elaborarea proiectelor didactice la disciplina Limba și literatura română, realizarea orelor (conform orarului), consultarea mentorului pe marginea orelor desfășurate;
  - Completarea jurnalului de reflecție, notarea și analiza informației acumulate, asistarea la orele colegilor și analiza lecțiilor asistate;
  - Selectarea materialelor pentru elaborarea scenariului unei activități extracurriculare, unui seminar metodic/training/unei mese rotunde;
    - Completarea jurnalului de reflecție, autoevaluarea activității;
    - Analiza cantitativă și calitativă a clasei de elevi.

Săptămâna 3

- Desfășurarea orelor de limba și literatura română, autoevaluarea activității, consultarea mentorului, metodistului și colegilor;
  - Organizarea și realizarea unei ședințe cu părinții.
  - Organizarea unui seminar metodic/training/a unei mese rotunde cu profesorii din liceu pe o temă de interes actual etc.
    - Completarea jurnalului de reflecție, autoevaluarea activității;
    - Participarea activă în activitatea școlii, a dirigintelui de clasă cu scopul acumulării experienței.

Săptămâna 4

- Desfășurarea orelor de limba și literatura română, autoevaluarea activității, consultarea mentorului, metodistului și colegilor;
- Organizarea și desfășurarea unei activități extracurriculare;
- Înregistrarea și analiza materialelor necesare pentru perfectarea raportului final, completarea portofoliului, redactarea discursului;
- Completarea jurnalului de reflecție, autoevaluarea activității;
- Realizarea activităților științifico-didactice la bibliotecă, mediatecă; consultări cu mentorul, metodistul practicii, cadrele didactice, asistări la orele colegilor, autoanaliza activității expusă în jurnalul de reflecție.

Săptămâna 5

- Redactarea proiectelor didactice a 3 ore de limba și literatura română realizate, proiectului activității extracurriculare, proiectului ședinței cu părinții, seminarului metodic/trainingului/mesei rotunde;
- Pregătirea prezentării activității în PowerPoint pentru conferința de totalizare și a portofoliului;
- Completarea jurnalului de reflecție și a portofoliului la practică;
- Solicitarea caracteristicii din partea mentorului.

VII. EVALUAREA STAGIULUI DE PRACTICĂ PROFESIONALĂ

Evaluarea stagiului de practică profesională se realizează atât pe perioada de desfășurare a practicii, cât și la finalizarea acestei activități.

Evaluarea curentă, pe durata practicii, se efectuează de către metodist și mentor, luând în considerare participarea masterandului la activitățile proiectate și formarea de către acesta a deprinderilor de executare sau coordonare a activităților incluse în programul practicii.

La finele stagiului, studentul-practicant prezintă la Catedra *Limbă și Comunicare* un portofoliu care va include:

- Foaia de titlu (Anexa 1);
- Cuprinsul (care va conține toate compartimentele portofoliului, Anexa 2);
- structura organizatorică a instituției de aplicație;
- caracterizarea clasei de elevi;
- proiectele didactice ale lecțiilor predate în clasele a X-a – a XII-a (cel puțin 3 ore, în aceeași clasă sau în clase diferite);
- scenariul activității extracurriculare;
- proiectul unei ședințe metodice/mese rotunde, unui seminar metodic/training;

- proiectul unei ședințe cu părinții;
- jurnalul de reflecție;
- documente doveditoare: postere, prezentări, foto etc.;
- analiza SWOT a practicii realizate;
- extras din procesul-verbal al consiliului pedagogic/catedrei de specialitate;
- avizul mentorului de practică cu notarea stagiului (Avizul va reflecta activitatea studentului–stagiatar pe parcursul practicii pedagogice. Acesta va fi semnat de directorul instituției-bază, profesorul–mentor de specialitate și dirigintele clasei din instituția în care a fost promovată practica pedagogică);
- raportul de activitate a studentului-stagiatar (Raportul va reflecta toate activitățile curriculare și extracurriculare efectuate de către student pe parcursul practicii. Darea de seamă va conține, în particular, informații despre: asistarea lecțiilor promovate de profesorul-mentor, lecțiile asistate la alte discipline de studiu în clasa la care a fost repartizat ca diriginte, lecțiile de probă și publice promovate personal, lecțiile asistate la colegii de practica pedagogică, participări la activitățile extracurriculare, materiale didactice elaborate de student, modul cum a decurs ședința de lucru cu părinții, masa rotundă/atelierul de lucru la catedra de specialitate; activitățile de investigație pedagogică la tema de cercetare etc. Raportul este semnat de studentul-practicant);
- fișa de evaluare a stagiului de practică.

Evaluarea finală a stagiului de practică se realizează în cadrul conferinței de totalizare, organizate de catedra Limbă și Comunicare în baza propriei metodologii de evaluare.

În cadrul evaluării finale, activitatea masteranzilor stagiari se apreciază cu note, în baza scalei de notare de la „1” la „10”, nota minimă de promovare fiind „5”. Nota finală se convertește conform scalei de notare ECTS, conform recomandărilor Ghidului de Implementare a Sistemului Național de Credite de Studiu.

Susținerea raportului de practică profesională se efectuează în termen de 2 săptămâni după finalizarea stagiului de practică.

Nota finală la examenul de practică se va calcula prin aplicarea coeficienților după următoarea formulă:

- ✓ Portofoliul de practică (calitatea componentelor portofoliului: completitudine, corectitudine, relevanță, originalitate) - 0,5 (50%);
- ✓ Nota mentorului (specificată în avizul primit de la instituția în care studentul-stagiatar a promovat practica) - 0,3 (30%).

- ✓ Prezentarea în cadrul conferinței de totalizare (calitatea susținerii publice a raportului de activitate pe parcursul practicii pedagogice) - 0,2 (20%);

Totalurile practicii profesionale la ciclul II, Master se efectuează în cadrul conferinței organizate de catedra de specialitate *Limbă și Comunicare* unde studentul-stagiar prezintă raportul practicii profesionale pe parcursul a 5-7 minute unde trebuie:

- să prezinte obiectivele realizate în procesul practicii profesionale;
- să descrie conținutul practicii profesionale;
- să descrie activitățile de investigație pedagogică (experimentul pedagogic la tema de cercetare);
- să argumenteze concluziile și sugestiile formulate.

Portofoliile practicii profesionale se păstrează la catedra Limbă și Comunicare până la finele anului curent de studii și se restituie masteranzilor.

BIBLIOGRAFIE

Cadrul legal și normativ

- *Codul Educației al Republicii Moldova*, 2014, modificat LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16.
- *Cadrul de Referință al Curriculumului Național*, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, nr. 432 din 29 mai 2017.
- *Concepția didactică a disciplinei Limba și literatura română în școlile cu limba rusă de instruire*, aprobată prin Hotărârea Colegiului Ministerului Învățământului. nr. 17 din 21.11.95.
- *Curriculum național. Limba română pentru instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale. Ghid de implementare a curriculumului.* / Barbăneagră Al., Iordăchescu I., Cepraga L., Cucu L., Mocanu L., Zavadschi A.. Chișinău: Tipografia Centrală, 2018.
- Curriculum national la disciplina *Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale*, clasele a V-a – a IX-a/Barbăneagră Al., Iordăchescu I., Cepraga L. etc. Chișinău, 2019, 49 p.
- Curriculum national la disciplina *Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale*, clasele a X-a – a XI-a/ Barbăneagră Al., Iordăchescu I., Cepraga L. etc., Chișinău, 2019, 53 p.
- *Programul național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale (2016-2020)*, aprobat prin HG nr. 904 din 31 decembrie 2015.
- *Standarde de eficiență a învățării*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2012.
- *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”*, 2014.
- *Strategia Moldova Digitală 2020*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 857 din 31.10.2013.
- *Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1106 din 03.10.2016.
- Regulament cu privire la organizarea ciclului II – studii superioare de master în Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creanga” din Chișinău, aprobat în ședința Senatului din 31.03.2016.
- Regulament privind organizarea și desfășurarea stagiilor de practică (ciclul I – studii superioare de licență, ciclul II – studii superioare de master), aprobat în ședința Senatului din 25.02.2016.
- *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion volume with new descriptors*. Council of Europe, Strasbourg, 2018.
Disponibil: <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989>

- Little D., Perclova R., Portofoliul European al limbilor. Ghid destinat profesorilor și formatorilor cadrelor didactice. Consiliul Europei: Diviziunea Politici Lingvistice, Chișinău, 2003.
- *Nivel prag pentru învățarea limbii române ca limbă străină*. Consiliul de Cooperări Culturale, Strasbourg, 2001.

Studii/rapoarte

- Bucun N., Guțu V., Ghicov A. ș.a. *Evaluarea curriculumului școlar. Ghid metodologic*. Chișinău: IȘE, 2017.
- *Evaluarea curriculumului național în învățământul general. Studiu*. Chișinău: MECC, IȘE, 2018.
- *Probleme de predare a limbilor în școlile alolingve din Republica Moldova: o analiză de necesități*. Chișinău: Centrul Educațional Pro Didactica cu sprijinul Înaltului Comisar pentru Minoritățile Naționale ale OSCE, 2009.

Literatura de specialitate

- Barbăneagră A., Petrenco L., Cucu L. ș.a. *Interacționăm și comunicăm: Situații de comunicare, jocuri didactice, jocuri de rol, acte de vorbire*. Chișinău: Tipografia „Bons Offices”, 2014.
- Barbăneagră A. *Conceptualizarea procesului de învățare integrată a conținutului și a limbii în instituțiile cu instruire în limba rusă din RM.* // „Educația lingvistică – mijloc de promovare a dialogului intercultural și a integrării socio-profesionale”, Chișinău, 2016.
- Cartaleanu T., Ghicov A. *Predarea interactivă centrată pe elev*. Ch.: Știința, 2008.
- Cartaleanu T., Cosovan O. *Ateliere de lectură, scriere, discuție: Portofoliul elevului: clasele 5-9*. Ch.: Știința, 2014.
- Cartaleanu T., Cosovan O., Zgardan-Crudu A. ș.a. *Modele conceptuale de predare a textului epic*. Ch.: 2012.
- Costea O. *Didactica lecturii: o abordare funcțională*. Iași: Editura Institutul European, 2006.
- Gutu Vl., *Învățământul centrat pe competențe: abordare teleologică*, În: revista Didactica Pro, nr. 1 (65), 2011.
- Marin M. *Didactica lecturii. Interacțiunea elev-operă literară din perspectiva atitudinilor și valorilor literar-artistice*. Chișinău: Editura Cartier, 2013.
- Oprea Cr.-L. *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2007.
- Platon E. (coord.) *Procesul de predare/învățare a RLNM la ciclul liceal*. Suport de curs. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2011. <http://rlnm.didacticalimbiiromane.ro/platforma-online/>
- *Predarea-învățarea interactivă centrată pe elev*/Ligia Sarivan, Roxana Maria Gavrilă, Daniela Stoicescu, Ed. a 2-a, rev. București: Educația 2000+, 2009.

- Sâmișian F. *O didactică a limbii și literaturii române: provocări actuale pentru profesor și elev*. București: Editura Art, 2014.
- Stoica A., Musteață S. *Evaluarea rezultatelor școlare. Ghid metodologic*. Chișinău, Editura Liceum, 1997.
- Șchiopu C. *Metodica predării literaturii române*. Chișinău. 2009.

Manuale, ghiduri, mijloace didactice

- Barbăneagră A., Petrenco L. ș.a. *Limba și literatura română în școala alolingvă: Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta liceală*. Chișinău: Ed. Știința, 2007.
- Barbăneagră A., Iordăchescu I., Cepraga L. etc. *Ghid de implementare a Curriculumului national la Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale, clasele a V-a – a IX-a*. Chișinău, 2019. 64 p.
- Barbăneagră A., Iordăchescu I., Cepraga L. etc. *Ghid de implementare a Curriculumului national la limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale, clasele a X-a – a XII-a*. Chișinău, 2019. 62 p.
- *Limba română*, manual pentru clasa a XII-a a școlii alolingve, Iordăchescu, G. Stahi etc. Editura ARC, Chișinău, 2015.
- *Limba română*, manual de limba română pentru clasa a X-a a școlii alolingve. Iordăchescu I., G. Stahi etc. Editura ARC, Chișinău, 2012.
- Iordăchescu I. *Viața și activitatea scriitorilor, Ce? Cât? Cum?* ediția a III-a, revăzută și adăugită, Iulia Iordăchescu, Editura ARC, Chișinău, 2017.
- Iordăchescu I. *Captarea atenției și actualizarea cunoștințelor. Tehnici de lucru*. Auxiliar didactic pentru profesorii de limba și literatura română, Partea a IV-a, Iulia Iordăchescu, Editura ARC, Chișinău, 2015
- Iordăchescu I. *Predarea textului literar în bază de repere. Auxiliar didactic pentru elevi și profesorii de limba și literatura română*, Iulia Iordăchescu, Editura ARC, Chișinău, 2009; 2017

Resurse on-line

- <http://rlnm.didacticalimbiiromane.ro/platforma-online/>
- <http://www.dprp.gov.ro/elearning/>
- http://video.elearning.ubbcluj.ro/?page_id=538
- <http://www.vorbitiromaneste.ro/curs/index.html>
- <http://biingualantem.org/>
- <https://www.scribd.com/doc/240506527/Procesul-de-predare-invatare-a-limbii-romane-ca-limba-nematerna>

ANEXE

Anexa 1.

Universitatea Pedagogică de Stat *Ion Creangă* din Chișinău

Facultatea de Filologie și Istorie Catedra de Limbă și Comunicare

Programul de master: Didactica limbii române ca limbă nematernă/străină

PORTOFOLIU

Practica profesională

Masterandul stagiar: _____
(numele și prenumele)

Instituția de aplicație: _____
(denumirea)

Coordonatorul stagiului de practică: _____
(numele, prenumele, grad științific)

Metodistul: _____
(numele, prenumele, grad științific)

Mentorul: _____
(numele, prenumele, funcția, gradul didactic/managerial)

Chișinău, 2020

CUPRINS:

- structura organizatorică a instituției de aplicație;
- caracterizarea clasei de elevi;
- 3 proiecte didactice la limba și literatura română (clasele a X - XII-ea);
- proiectul unei activități extracurriculare;
- proiectul unei ședințe metodice/mese rotunde, unui seminar metodic/trening;
- proiectul unei ședințe cu părinții;
- jurnalul de reflecție;
- documente doveditoare: postere, prezentări, foto etc.;
- analiza SWOT a practicii realizate;
- extras din procesul-verbal al consiliului pedagogic/catedrei de specialitate;
- avizul mentorului de practică cu notarea stagiului;
- raportul de activitate a studentului-stagiar;
- fișa de evaluare a stagiului de practică.

PROIECTUL REUNIUNII METODICE

1. Instituția:
2. Autorul/ autorii proiectului:
3. Participanți:
4. Scopul:
5. Obiectivele:
6. Strategiile de realizare: ✓ Forme: ✓ Metode: ✓ Mijloace:
7. Bibliografie:

Etape

1. Moment organizatoric
2. Acceptarea scopului și obiectivelor
3. Comunicarea teoretico- metodologică la tema reuniunii
4. Abordarea praxiologică a temei de către participanți
5. Formularea concluziilor
6. Reflecția
7. Discutarea și adoptarea proiectului de hotărâre a reuniunii

Pași în pregătirea reuniunii metodice:

- Determinarea cadrului problematic conform temei.
- Formularea scopului și a obiectivelor reuniunii.
- Stabilirea strategiei de lucru (forme, metode, mijloace).
- Pregătirea suportului informațional.
- Determinarea participanților la reuniune și anunțarea lor.
- Detalierea demersului reuniunii sub formă de proiect
- Pregătirea mijloacelor.

ANALIZA SWOT A ACTIVITĂȚII REALIZATE

- Strengths (**puncte forte**: ce mi-a reușit? de ce?)
.....
- Weaknesses (**puncte slabe**: ce nu mi-a reușit în deplină măsură? care sunt cauzele aspectelor nereușite și cum ar putea fi ele prevenite?)
.....
- Opportunities (**oportunități**: ce impact direct și implicit va avea această activitate?)
.....
- Threats (**factori perturbatorii**: ce dificultăți am prevăzut în realizarea activității? ce am întreprins pentru a le preveni?)
.....

JURNALUL DE REFLECȚIE

În rezultatul activităților realizate pe parcursul stagiului de practică:

✓ Am dobândit următoarele cunoștințe:

.....

✓ Mi-am antrenat următoarele capacități:

.....

✓ Mi-am confirmat următoarele atitudini:

.....

✓ Am conștientizat că am nevoie să-mi dezvolt în continuare următoarele:

cunoștințe: .....

capacități: .....

calități personale: .....

AVIZUL MENTORULUI

Pe parcursul stagiului, practicanta.....numele prenumele..... a demonstrat:

- Prezență: satisfăcătoare, nesatisfăcătoare
- Cunoștințe de specialitate: foarte bune, bune, satisfăcătoare, nesatisfăcătoare
- Capacități profesionale: foarte bune, bune, satisfăcătoare, nesatisfăcătoare
- Implicare: foarte bună, bună, satisfăcătoare, nesatisfăcătoare
- Alte atitudini/ calități..... la discreția mentorului.....

Nota .....cu cifre (cu litere).....

LȘ .....

semnătura mentorului.....

Rugăm mentorul să sublinieze varianta aleasă dintre cele propuse.

FIȘA DE EVALUARE A STAGIULUI DE PRACTICĂ

Produse evaluate	Criterii de evaluare	Grila de calcul a notei finale
Portofoliul de practică	• Completitudine	Nota · 0,5 (50%)
Prezentarea în cadrul conferinței de totalizare	• Corectitudine • Relevanță • Originalitate	Nota · 0,2 (20%)
		Nota mentorului 0,3 (30%)
		Nota finală

Coordonatorul stagiului de practică.....

Se completează de către coordonatorul/metodistul stagiului de practică

MODEL

PROIECTUL DIDACTIC AL LECȚIEI

I. Antetul

- **Disciplina:**
- **Clasa**
- **Unitatea de învățare:**
- **Subiectul lecției:**
- **Unități de competențe:** (se indică unitățile de competență prioritare pentru activitatea dată (se pot transcrie din Curriculum sau se pot indica numerele de ordine a competențelor din Curriculum, de ex.: 1.1, 1.2 etc.);
- **Obiectivele operaționale ale lecției:** (se formulează 3-5 obiective derivate din unitățile de competențe prestabilite, ținând cont de domeniile: *cognitiv* (ce va ști elevul?), *formativ* (ce va ști să facă?), *afectiv* (cum va ști să fie elevul?).

La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil/va putea:

O₁: să.....

O₂: să.....etc.

- **Tipul lecției:**
- **Strategii didactice:**
  - metode și tehnici:
  - forme de organizare:
  - mijloace:
- **Strategii de evaluare:**
  - forme, metode de evaluare:
  - produsul evaluat (se pot indica criteriile de evaluare):
- **Resurse educaționale:**

II. Scenariul lecției*/Desfășurarea lecției/Demersul didactic

Modele de scenarii didactice

Model A.

Etapele lecției	Obiective	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Modalități de evaluare / Produse	Resurse

Model B.

Secvențele lecției	Obiective	Timp	Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Strategii didactice	Modalități de evaluare/ Produse	Resurse

Model C.

Etapele lecției	Obiective	Activități de învățare	Activități de evaluare formativă/ Produse	Resurse (materiale, procedurale, de timp)

Notă* Scenariul lecției poate fi prezentat atât în formă tabelară, cât și în formă textuală. În cazul prezentării textuale, e necesar a indica etapele lecției și activitățile proiectate pentru aceste secvențe, obiectivele care sunt vizate la etapa dată și timpul preconizat.

Anexa 9.

Proiectarea demersului didactic al lecției se realizează respectând modelele didactice recomandate în didactica școlară. Profesorul are libertatea de a alege unul din aceste modele conceptualizând procesul didactic din perspectiva *abordării acționale* a învățării limbii române:

Modele didactice de proiectare a lecției

MODELE ȘI ETAPE DE PROIECTARE A LECȚIEI				
Secvențe instrucționale eșalonate (R.Gagné)	Cadrul de învățare și gândire: ERRE	Modelul 3 P	Modelul învățării prin explorare și descoperire	Modelul învățării experiențiale (D. Colb)
<ul style="list-style-type: none"> • Captarea atenției • Anunțarea obiectivelor • Actualizarea cunoștințelor • Prezentarea sarcinilor și a situațiilor de învățare • Dirijarea învățării • Obținerea performanțelor și asigurarea conexiunii inverse • Evaluarea formativă a progresului realizat • Asigurarea retenției și a transferului 	<ul style="list-style-type: none"> • Evocare • Realizarea sensului • Reflecție • Extindere 	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea • Practicarea • Producerea 	<ul style="list-style-type: none"> • Actualizarea • Integrarea • Învățarea • Corelarea • Extinderea 	<ul style="list-style-type: none"> • Experiența concretă (practica – <i>Eu fac</i>) • Analiza (observație și reflecție – <i>Eu simt</i>) • Generalizarea (conceptualizare – <i>Eu gândesc</i>) • Aplicarea (experimentarea activă – <i>Eu încerc</i>)

Proiectarea didactică în baza strategiei gândirii critice *Evocare - Realizarea sensului – Reflecție – Extindere (ERRE)* oferă multiple oportunități de realizare a procesului didactic la disciplinele din aria curriculară *Limbă și comunicare* în general și la disciplina *Limba și literatura română* în instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale în mod special.

Etapele lecției în cheia strategiei ERRE: activități prioritare, întrebări, strategii

Etapele lecției	Activități prioritare	Întrebări pentru profesor	Metode/tehnici recomandate
Evocarea	<ul style="list-style-type: none"> · reactualizarea cunoștințelor; · corelarea cunoștințelor și abilităților anterioare ale elevilor cu ceea ce urmează a fi asimilat; · identificarea experienței proprii în raport cu subiectul; · crearea unui context propice pentru implicarea activă în activități de învățare. 	Cum îi voi motiva pe elevi să formuleze întrebări și să stabilească scopuri pentru învățare?	Asalt de idei Turul galeriei Scrierea liberă Asocieri libere Secvențe contradictorii Predicții în perechi
Realizarea sensului	<ul style="list-style-type: none"> · asimilarea informațiilor și experiențelor noi; · investigarea temei; · procesarea informațiilor; · analiza subiectului; · identificarea ideilor esențiale. 	Cum va fi explorat de către elevi conținutul predat pentru a fi înțeles cât mai adecvat?	Lectura ghidată/ intensivă Interogarea multiprocesuală Cercetarea împărtășită Gândește-Perechi-Prezintă Mozaic Jigsaw
Reflecție	<ul style="list-style-type: none"> · schimb activ de idei; · exprimarea atitudinilor, opiniilor; · formularea concluziilor, așteptărilor; · restructurarea schemelor cognitive inițiale; · evaluarea activității. 	Ce concluzii pot fi trase din această lecție? Ce pot face pentru a îmbunătăți demersul didactic?	Linia valorii Cvintet Argument în patru pași Generalizarea categorială Graficul T Comerțul cu o problemă PRES Pixuri în pahar
Extindere	<ul style="list-style-type: none"> · condiționarea schimbării comportamentale; · aplicarea experiențelor în situații simulate; · implicarea elevilor în rezolvarea sarcinilor autentice. 	În ce măsură elevii sunt gata pentru aplicarea cu succes a competențelor formate?	Joc de rol. Proces literar. Proiect. Interviu/ Sondaj. Participări în activități extrașcolare/de voluntariat, întâlniri cu personalități de notorii etc.